

Sygn. akt I ACa 359/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Walter Komorek (spr.)
Sędziowie:	SSA Franciszek Marcinowski SSA Tadeusz Nowakowski
Protokolant:	Katarzyna Stalewska

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **D. C.**

przeciwko **G. M., Towarzystwu (...) SA w W., poprzednio (...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 18 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 166/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz każdego z pozwanych po 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18.12.2012 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo D. C. przeciwko pozwanym (...) S.A. w W. i G. M. o zapłatę kwoty 154.700 zł z tytułu szkody powoda powstałej na skutek nienależytego wykonania zobowiązania (udzielenia pomocy prawnej w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Ś., I Ns 102/06) przez G. M. (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz każdego z pozwanych kwotę po 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II i III).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd ten wydał w oparciu o następujące, istotne ustalenia faktyczne:

Powód pozostawał w związku małżeńskim z A. C. od 1983 roku. Wyrokiem z dnia 25.02.2004 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu rozwiązał małżeństwo D. i A. C. przez rozwód bez orzekania o winie.

W dniu 27.03.2006 r. do Sądu Rejonowego w Ś. wpłynął wniosek byłej małżonki powoda o częściowy podział majątku dorobkowego, który zarejestrowany został pod sygnaturą akt I Ns 102/06. We wniosku tym

A. C. domagała się ustalenia, iż w skład majątku dorobkowego jej oraz uczestnika postępowania D. C. wchodzi następujące składniki:

1. nieruchomość zabudowana stanowiąca działkę nr (...), o powierzchni 0,0889 ha, położona w Ś. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Ś. prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 200.000 zł;
2. 1/3 udziału w prawie wieczystego użytkowania działki nr (...) o powierzchni 1492 m² oraz budynku restauracji stanowiącego odrębną nieruchomość, znajdującego się na wyżej opisanej działce położonej w Ś., przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy w Ś. prowadzi księgę wieczystą nr (...) – o wartości 233.333 zł;
3. równowartość samochodu osobowego marki M. nr rej. (...) o wartości 12.000 zł;
4. nakłady z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika postępowania – nieruchomość położoną w Ś. przy ul. (...) o pow. 0,1342 ha, dla której Sąd Rejonowy w Ś. prowadzi księgę wieczystą nr (...) – tj. składniki majątkowe o łącznej wartości 497.790,60 zł;
5. nieruchomość zabudowana pawilonem handlowym położona przy ul. (...) o powierzchni 125 m², stanowiąca działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Ś. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

We wniosku A. C. domagała się zniesienia współwłasności i dokonania częściowego podziału majątku dorobkowego, poprzez przyznanie jej na wyłączną własność nieruchomości położonej przy ul. (...) w Ś., a uczestnikowi pozostałych składników, poza nieruchomością wskazaną w punkcie 5. wniosku, która miała pozostać współwłasnością. Wnioskodawczyni wnosiła nadto o zasądzenie stosownych dopłat.

Powód częściowo nie zgadzał się z proponowanym przez A. C. sposobem podziału majątku dorobkowego. W dniu 10.05.2006 r. powód udzielił pozwanemu adwokatowi G. M. pełnomocnictwa do prowadzenia we wszystkich instancjach sprawy z wniosku A. C. z udziałem D. C. o podział majątku dorobkowego.

W odpowiedzi na wniosek, złożonej w imieniu powoda przez G. M., wskazano, iż nieruchomość położona przy ul. (...) w Ś. nie wchodzi w skład majątku dorobkowego stron, lecz stanowi majątek odrębny uczestnika postępowania, nabyty w dniu 21.12.1983 r. ze środków pochodzących ze spadku, jaki D. C. uzyskał po zmarłym stryju W. W.. W wyniku dziedziczenia uczestnik postępowania uzyskał kwotę 64.425 USD.

Pozwany ad. 2, działając w imieniu uczestnika postępowania, zaprzeczał ponadto, by w skład majątku dorobkowego stron wchodziła 1/3 udziału w prawie użytkowania wieczystego działki nr (...) o pow. (...) oraz w prawie własności budynku restauracji przy ul. (...) w Ś.. Pełnomocnik zaznaczał, że składnik ten został również nabyty z majątku odrębnego uczestnika postępowania – tj. ze środków pochodzących ze spadku po stryju uczestnika oraz z darowizn, jakie uczestnik otrzymał od swoich rodziców. Jednocześnie pozwany ad. 2 podkreślał, że nieruchomość ta została nabyta w dniu 22.12.1999 r. przez wspólników spółki cywilnej (...) A. G. (1), A. P., D. C. i stanowi majątek spółki cywilnej, zaś w trakcie trwania stosunku prawnego spółki, współwłasność łączna majątku spółki jest nienaruszalna. Tym samym, wedle uczestnika postępowania, wnioskodawczyni mogło służyć jedynie roszczenie o zwrot nakładów z majątku wspólnego na pokrycie wkładu wniesionego do spółki, jednakże musiałaby ona wykazać, że przedmioty wniesione tytułem wkładu, nabyte zostały właśnie z majątku wspólnego. Na okoliczność, iż przedmiotowa nieruchomość została nabyta przez uczestnika ze środków pochodzących z jego majątku odrębnego, uczestnik zawnioskował dowód z jego przesłuchania oraz z zeznań świadków J. C., A. G. (1) oraz A. P..

W dniu 29.11.2007 r. Sąd Rejonowy w Ś. wydał postanowienie w sprawie I Ns 102/06, na mocy którego w punkcie I ustalił, że w skład majątku dorobkowego A. C. i D. C. wchodzi następujące składniki:

1. nieruchomość zabudowana pawilonem handlowym, położona w Ś. przy ul. (...) o powierzchni 125 m², oznaczona jako działka nr (...) o wartości 500.000 zł, dla której w Sądzie Rejonowym w Ś. prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...); oraz

2. wierzytelność z tytułu nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika postępowania w kwocie 352.000 zł;

Ponadto Sąd Rejonowy w Ś. ustalił, że udziały A. C. i D. C. w majątku wspólnym są równe (pkt II postanowienia) oraz dokonał w punkcie III częściowego podziału majątku dorobkowego stron w ten sposób, że przyznał na wyłączną własność uczestnikowi postępowania D. C. wierzytelność opisaną w punkcie I ppkt 2 sentencji postanowienia i zasądził od D. C. na rzecz A. C. kwotę 176.000 zł, płatną w terminie trzech miesięcy od daty prawomocności niniejszego orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki.

Sąd Rejonowy w Ś. ustalił, że nieruchomość położona przy ul. (...) została nabyta przez powoda (uczestnika postępowania) w dniu 21.12.1983 r. ze środków pochodzących z jego majątku odrębnego, tj. z uzyskanego spadku. Sąd przyjął zarazem, iż wartość nakładów poczynionych na remont budynku przy ul. (...) wyniosła 42.600 zł. W dalszej kolejności Sąd ten ustalił, że w dniu 22.12.1999 r. D. C., A. G. (1) i A. P. działający jako wspólnicy spółki cywilnej (...) z siedzibą w Ś. nabyli prawo użytkowania wieczystego działki nr (...), położonej w Ś. i prawo własności posadowionego na niej budynku za cenę 359.400 zł. Wedle ustaleń Sądu, środki finansowe przeznaczone na zakup nieruchomości przez spółkę (...) przekazane były w częściach równych przez wszystkich wspólników spółki. Część ceny została zapłacona gotówką, a na pozostałą część wspólnicy zaciągnęli kredyt na kwotę 70.000 zł, który to następnie był spłacany z dochodów z działalności gospodarczej. Pozostała część ceny spłacona była za środki finansowe uzyskane tytułem zwrotu podatku VAT. Środki finansowe przeznaczone na nabycie przez spółkę (...) powyższej nieruchomości w 1/3 części pochodziły z majątku wspólnego wnioskodawczyni A. C. i uczestnika postępowania.

Sąd Rejonowy, opierając się na opinii biegłego rzeczoznawcy przyjął, że aktualna wartość nieruchomości, stanowiącej współwłasność łączną spółki cywilnej (...) wynosi 928.200 zł.

Odnosząc się do żądania dotyczącego nieruchomości stanowiącej majątek spółki cywilnej (...) Sąd Rejonowy w Ś. stwierdził, że nie można przyjmować, iż w skład majątku dorobkowego wchodzi udział w spółce cywilnej, bądź domagać się podziału majątku spółki w czasie jej trwania. Jednakowoż Sąd ten zwracał uwagę na to, że wnioskodawczyni zgłosiła żądanie rozliczenia nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika, polegających na pokryciu wkładu do spółki cywilnej – nabyciu nieruchomości położonej w Ś. przy ul. (...). Sąd Rejonowy wskazywał, że przedmiotem rozliczenia jest zatem nie „udział” w rozumieniu 875 k.c. lecz wkład wniesiony

z majątku wspólnego, co jest o tyle istotne, że dochód uzyskiwany z działalności spółki przynależy do majątku wspólnego (art. 39 § 2 pkt 1 k.r.i.o.). Sąd Rejonowy

w Ś. uznał tym samym, że nakład z majątku dorobkowego na majątek odrębny uczestnika sprowadzał się do wyłożenia 1/3 środków finansowych niezbędnych dla nabycia przez spółkę nieruchomości położonej w Ś. przy ul. (...). Istnienie owej wierzytelności zostało udowodnione zdaniem Sądu Rejonowego za pomocą dowodów z dokumentów, tj. pism uczestnika postępowania kierowanych do A. C., w których to pismach uczestnik wprost przyznał, że nabycie budynku restauracji (...) nastąpiło ze środków pochodzących z małżeństwa. Odmienna wersja wydarzeń, przedstawiana przez uczestnika postępowania, zdaniem Sądu Rejonowego była niewiarygodna, podobnie jak w tym zakresie nie zasługiwały na wiarę, zeznania świadków: A. G. (1), A. P. i J. C., jako sprzeczne z dokumentami sporządzonymi przez uczestnika.

Uznając zatem, że składnikiem majątku dorobkowego stron są nakłady

z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika, Sąd Rejonowy w Ś. ustalił następnie wartość tego składnika, według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej oraz według cen w dacie orzekania. Opierając się na dowodzie z opinii biegłego Sąd Rejonowy przyjął, że skoro aktualna wartość nieruchomości, stanowiącej własność spółki (...) wynosi 928.200 zł, a wspólnicy wnieśli do spółki równe wkłady, to nakłady podlegające rozliczeniu zamykają się kwotą 309.400 zł.

Pozwany ad. 2 - G. M., działając w imieniu uczestnika D. C. wywiódł apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 27.11.2007 r., w sprawie I Ns 102/06.

Pozwany ad. 2 zaskarżył przedmiotowe postanowienie w zakresie punktu I.2 oraz punktu IV., zarzucając błędne uznanie, że w skład majątku dorobkowego stron wchodzi wierzytelność z tytułu nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika postępowania w kwocie 352.000 zł, a także błędne ustalenie, iż nakład uczestnika postępowania na nabycie restauracji (...) jest tożsamy z 1/3 aktualnej wartości tej nieruchomości. W ocenie pełnomocnika, Sąd I instancji nieprawidłowo przyjął, iż rozliczeniu podlegały nakłady na kupno restauracji (...) przez spółkę cywilną (...), podczas gdy w rzeczywistości ewentualnemu rozliczeniu podlegać mogła jedynie kwota wniesiona do spółki cywilnej tytułem wkładu. Nieprawidłowe, w ocenie apelującego, było nadto ustalenie Sądu I instancji, że kwota wydatkowana przez uczestnika w spółce cywilnej (...) pochodziła z majątku dorobkowego stron, albowiem kwota ta w rzeczywistości pochodziła z jego majątku odrębnego.

W świetle wskazanych zarzutów, pozwany ad. 2, w sporządzonej w imieniu uczestnika postępowania apelacji, wniósł o zmianę postanowienia w zaskarżonej części poprzez: zmianę pkt I.2 przez ustalenie, że w skład majątku dorobkowego stron wchodzi wierzytelność z tytułu nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika postępowania w kwocie 42.600 zł oraz zmianę punktu IV. sentencji, poprzez zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwoty 21.300 zł, płatnej w terminie 3 miesięcy od daty prawomocności postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki. Ewentualnie pozwany wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

W uzasadnieniu apelacji, pełnomocnik uczestnika postępowania wskazywał, że nakładów na nabycie nieruchomości nie można utożsamiać z aktualną wartością nieruchomości, albowiem są to całkowicie dwie odmienne kwestie. Zgodnie z aktem notarialnym - umową nabycia przedmiotowej nieruchomości - cena za nią wynosiła 300.000 zł i jedynie taka kwota mogła być ewentualnie brana do rozliczeń, nie zaś kwota 928.200 zł. Pozwany G. M. zaznaczał w apelacji, że zarówno

z zeznań uczestnika postępowania, jak i świadków: A. G. (1) oraz

A. P. jednoznacznie wynikało, że zapłata za restaurację (...) nastąpiła w ten sposób, że najpierw spółka cywilna zapłaciła w gotówce kwotę 150.000 zł (na początku 50.000 zł, a potem 100.000 zł) pochodzącą z wpłaconych przez wspólników wkładów po 50.000 zł każdy, a reszta ww. kwoty spłacana była

w ratach. Częściowo na spłatę został zaciągnięty kredyt a część ceny została zapłacona ze środków uzyskanych ze zwrotu podatku VAT. Kredyt na zakup nieruchomości spłacany był z bieżących dochodów spółki. Powyższe okoliczności, zdaniem apelującego jednoznacznie wskazywały na to, że uczestnik postępowania nie uiścił ceny za nabycie ww. restauracji ze środków pochodzących z majątku wspólnego. Pełnomocnik uczestnika wskazywał, że ewentualnie za taki nakład można by uznać pierwotnie wpłaconą przez D. C. do spółki kwotę 50.000 zł, jednakże również i te środki pochodziły z majątku odrębnego uczestnika postępowania. Pozostała część ceny nieruchomości została zapłacona ze środków nie stanowiących zarówno majątku uczestnika postępowania, jak i majątku wspólnego, albowiem dalsza część ceny była spłacana z kredytu zaciągniętego

i spłacanego przez spółkę cywilną oraz ze środków tejże spółki, pochodzących

z bieżącej działalności gospodarczej. Pozwany G. M. wskazywał, że dopóki trwa stosunek spółki cywilnej, dopóty wspólność łączna majątku wspólnego jest nienaruszona, a małżonek wspólnika, w razie rozliczenia majątku

wspólnego, może domagać się jedynie zwrotu 1/2 nominalnej wartości kwoty wniesionej tytułem wkładu do spółki cywilnej.

W dalszej części apelacji, pozwany ad. 2 zarzucał, iż Sąd Rejonowy błędnie ustalił, że kwota wydatkowana rzeczywiście przez uczestnika na wkład w spółce cywilnej oraz ewentualnie na nabycie restauracji (...), pochodziła z majątku dorobkowego stron, podczas gdy w rzeczywistości pochodziła z majątku odrębnego uczestnika. Pełnomocnik uczestnika podnosił, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo ustalił powyższą okoliczność, opierając swoje stanowisko wyłącznie na pismach przedprocesowych uczestnika kierowanych do wnioskodawczyni. Sąd ten nie uwzględnił natomiast okoliczności, w których te pisma powstały oraz ich charakteru. Apelujący podkreślał, że pisma te sporządził uczestnik postępowania, który nie będąc prawnikiem, używał w nich zwrotów potocznych, nie rozumiejąc zawłości w sprawach majątkowych. Jednocześnie pozwany ad. 2 wskazywał, że bezzasadnie Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności świadkom tylko na tej podstawie, że zeznania te były sprzeczne z dokumentami.

Od apelacji tej uiszczona została opłata sądowa w znakach na kwotę 800 zł.

Oprócz apelacji wniesionej przez pełnomocnika, powód D. C. wywiódł własną apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ś.

z dnia 27.11.2009 r. Po wezwaniu przez Sąd do wniesienia opłaty od powyższej apelacji, D. C. wniósł o potraktowanie jej jako uzupełnienie do apelacji wniesionej przez jego pełnomocnika.

Postanowieniem z dnia 15.02.2008 r., w sprawie I Ns 102/06, Sąd Rejonowy w Ś., w oparciu o przepis art. 130² § 3 k.p.c., odrzucił apelację uczestnika postępowania od postanowienia z dnia 29.11.2007 r., jako nienależycie opłaconą przez pełnomocnika uczestnika postępowania, tj. pozwanego ad. 2.

Zażalenie na powyższe postanowienie, wniesione przez pełnomocnika D. C. (pозwanego ad. 2) zostało oddalone przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział II Cywilny Odwoławczy, w sprawie II Cz 441/08.

We wniosku z 28.04.2008 r., pozwany G. M., w imieniu uczestnika postępowania D. C., złożył do Sądu Rejonowego w Ś. wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji od postanowienia tegoż Sądu z dnia 29.11.2007 r. Postanowieniem z dnia 17.06.2008 r., Sąd Rejonowy w Ś. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia apelacji oraz odrzucił apelację uczestnika postępowania. Zażalenie na powyższe wniesione przez G. M. w imieniu powoda, zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 19.09.2008 r., wydanym w sprawie o sygn. II Cz 1465/08.

Mając na uwadze powyższe oraz treść art. 417 k.c., art. 472 k.c. i art. 822 § 4 k.c. Sąd Okręgowy zważył, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że stosunek zobowiązaniowy łączący powoda z pozwanym G. M., był zobowiązaniem starannego działania, na podstawie którego pozwany, jako pełnomocnik powoda, tj. uczestnika postępowania w sprawie o podział majątku dorobkowego, zobowiązany był, przy zachowaniu należytej staranności, do wykonywania określonych czynności

w interesie swojego mocodawcy. Niewątpliwie zatem sam wynik tego postępowania, w tym sposób dokonania podziału przez Sąd Rejonowy majątku dorobkowego stron oraz wysokość zasądzonej od uczestnika kwoty na rzecz wnioskodawczyni,

nie jest jeszcze równoznaczny z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Osią zaś sporu w przedmiotowej sprawie było ustalenie, czy

w sytuacji prawidłowego, skutecznego wniesienia apelacji przez pozwanego ad. 2 od postanowienia Sądu Rejonowego w Ś., Sąd Okręgowy we Wrocławiu

II Wydział Cywilny, jako Sąd II instancji, wydałby orzeczenie korzystne dla powoda (uczestnika postępowania). Analizując powyższe Sąd meriti doszedł do przekonania, że w razie nadania biegu apelacji uczestnika postępowania i jej merytorycznego rozpoznania przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny, jako

Sąd II instancji, zapadłoby rozstrzygnięcie korzystne dla D. C..

Sąd Okręgowy zważył przy tym, iż zarzuty apelacji wniesionej w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków sprowadzał się do zakwestionowania ustaleń Sądu I instancji, że w skład majątku dorobkowego stron wchodzi wierzytelność z tytułu nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika postępowania w postaci 1/3 wartości prawa użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego działkę nr (...), o powierzchni 1,492 m² położonej w Ś. przy ul. (...) własności budynku restauracji (...), posadowionego na tym gruncie. Nadto zakwestionowany został sposób wyliczenia tych nakładów, akcentując przy tym, że majątek spółki stanowi współwłasność łączną wspólników i dopóki trwa stosunek spółki, dopóty współwłasność ta nie może zostać naruszona, a małżonek wspólnika w razie rozliczenia majątku wspólnego, może domagać się jedynie zwrotu 1/2 nominalnej wysokości kwoty wniesionej przez wspólnika tytułem wkładu do spółki cywilnej.

Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszą sprawę uznał jednakże powyższą argumentację za nieuzasadnioną w świetle obowiązujących przepisów prawa i stanowiska judykatury, jak również w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie o podział majątku dorobkowego toczącej się przed Sądem Rejonowy w Ś., prawidłowo przez ten Sąd ocenionego w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29.11.2007 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy I Wydział Cywilny uznał, że apelacja uczestnika postępowania złożona w sprawie o podział majątku wspólnego nawet gdyby została przyjęta do merytorycznego rozpoznania, nie doprowadziłaby do wzruszenia zaskarżonego postanowienia we wnioskowanym zakresie. Sąd ten przy tym za prawidłowe uznać dokonane przez Sąd Rejonowy wyliczenie nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika postępowania. W tym zakresie bowiem Sąd Rejonowy w Ś. zasadnie przyjął, że wartość składnika majątku, na który poczyniono nakłady, należało ustalać według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej oraz według cen z daty orzekania. Skoro zatem, wedle sporządzonej opinii biegłego rzeczoznawcy, której uczestnik postępowania nie kwestionował, aktualna na datę orzekania wartość nieruchomości przy ul. (...) w Ś., wynosiła 928.200 zł, a wspólnicy wnieśli do spółki równe wkłady, to nakłady podlegające rozliczeniu wynosiły 309.400 zł.

Na tej właśnie podstawie, uczestnik postępowania został zobowiązany do zwrotu wnioskodawczyni połowy powyższej kwoty, tj. 154.700 zł, której to zwrotu powód dochodził w niniejszej sprawie tytułem odszkodowania.

Reasumując Sąd Okręgowy rozpoznający przedmiotową sprawę wskazał, że powód nie wykazał, aby pomiędzy nienależytym działaniem pozwanego G. M. – jako pełnomocnika powoda w sprawie o sygn. I Ns 102/06, skutkującym odrzuceniem apelacji, a powstałą szkodą (wynikającą z konieczności uiszczenia na rzecz wnioskodawczyni kwoty 154.700 zł w związku z uprawomocnieniem się orzeczenia Sądu I instancji) zachodzi adekwatny związek przyczynowy, warunkujący odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego.

O kosztach postępowania Sąd ten orzekł w oparciu o treść art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, skarżąc go w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 361 § 1 k.c., przez przyjęcie, że nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy szkodą majątkową, jaką powód poniósł, a działaniem pozwanego G. M., polegającym na nieprawidłowym wniesieniu opłaty sądowej od apelacji, co skutkowało jej prawomocnym odrzuceniem i zamykało powodowi drogę do wzruszenia postanowienia Sądu Rejonowego w Ś.;

- art. 471 k.c., przez zaniechanie jego zastosowania w okolicznościach, w których należyte wykonanie zobowiązania (wniesienie apelacji) miało na celu wzruszenie niekorzystnego dla powoda postanowienia Sądu Rejonowego w Ś.,

przez co uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania byłoby korzyścią powoda, której ostatecznie nie odniósł na skutek nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego;

- art. 45 k.r.o. w zw. z art. 871 k.c., przez przyjęcie, że rozliczeniu podlega nakład na nieruchomości, a nie na wkład do spółki cywilnej, co skutkowało nie rozpoznaniem istoty sprawy;

- art. 33 pkt 3 k.r.o., przez jego niezastosowanie, co skutkowało nie rozpoznaniem istoty sprawy;

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 597 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c., przez zaniechanie Sądu działania z urzędu celem ustalenia składu i wartości majątku, co miało wpływ na uznanie przez Sąd I instancji, że postanowienie Sądu Rejonowego w Ś. odpowiada prawu;

- art. 233 k.p.c., przez odmówienie wiarygodności zeznaniom świadków, a przyznanie jej dokumentom kierowanym przez powoda do byłej małżonki, bez wnikliwej ich analizy.

Wskazując na powyższe, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na jego rzecz od pozwanych kwoty 154.700 zł, z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalania drugiego pozwanego do wysokości spełnionego świadczenia ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, z zasądzeniem od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedziach na apelacje pozwani wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz każdego z nich kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy, iż Sąd Apelacyjny za podstawę swojego rozstrzygnięcia przyjmuje ustalenia faktyczne dokonane w sprawie przez Sąd I instancji uznając je za prawidłowe i znajdujące odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Prostując w tym miejscu jedynie, że powód i jego małżonka zawarli umowę w formie aktu notarialnego, mocą której wyłączyli wspólność ustawową małżeńską, w dniu 30.10.2001 r., nie zaś jak podał to Sąd Okręgowy w dniu 25.02.2004 r. (por. k. 5 z załączonych akt Sądu Rejonowego w Ś., I Ns 102/06).

Niewątpliwie osią sporu w niniejszej sprawie, mającą zasadnicze znaczenia dla jej rozstrzygnięcia, było (jak słusznie dostrzegł to Sąd I instancji) ustalenie, czy

w sytuacji prawidłowego, skutecznego wniesienia apelacji przez G. M. w sprawie o podział majątku wspólnego powód (uczestnik postępowania) uzyskałby korzystne dla siebie rozstrzygnięcie w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu II Wydziale Cywilnym Odwoławczym. Przy czym oceny tej Sąd musiał dokonać, mając na uwadze zarzuty (twierdzenia) zawarte w apelacji sporządzanej przez G. M. w sprawie I Ns 102/06 oraz materiał dowodowy zgromadzony w sprawie o podział majątku wspólnego. Z powyższego wynika zatem, że dla uznania dochodzonego przez powoda w niniejszej sprawie roszczenia odszkodowanego przeciwko G. M., opartego na treści art. 471 k.c., niezbędnym było wykazanie, że w razie przyjęcia do rozpoznania apelacji w sprawie o podział majątku wspólnego, powód (uczestnik postępowania) uzyskałby korzystne dla siebie orzeczenie, tj. takie w którym Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy, w oparciu o zgromadzony w sprawie I Ns 102/06 materiał dowodowy zmieniłby zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 29.11.2007 r. w ten sposób, że zmniejszyłby nałożone na powoda (uczestnika postępowania w sprawie I Ns 102/06) zobowiązanie do spłaty byłej żony o zaskarżoną apelacją kwotę 154.700 zł (bądź kwotę mniejszą od 154.700 zł).

Sam bowiem fakt utraty możliwości rozpoznania sprawy w dwóch instancjach nie stanowi jeszcze o szkodzie powoda, w sytuacji gdy brak jest podstaw do przyjęcia, że postępowanie odwoławcze doprowadziłoby do zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 29.11.2007 r.

Przechodząc już do analizy apelacji powoda złożonej w niniejszej sprawie zauważyć trzeba, iż skarżący silnie akcentuje w niej, iż za korzystne dla niego orzeczenie wydane, na skutek rozpoznania apelacji wniesionej w postępowaniu w przedmiocie podziału majątku dorobkowego przez pozwanego G. M., przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy uznać również należy uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 29.11.2007 r. i przekazanie sprawy w zaskarżonym zakresie (nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny powoda w postaci wkładu do spółki cywilnego (...)) w celu zakupu przez tę spółkę nieruchomości położonej w Ś. przy ul. (...) wraz z posadowionym na niej budynkiem, tj. Restauracją (...) do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Zważyć jednak należy, iż podstawy do uchylenia przez Sąd Odwoławczy orzeczenia Sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania

zostały wyraźnie wskazane w art. 386 § 4 k.p.c. i żadna z nich nie zaistniała

w sprawie o podział majątku wspólnego, toczącej się pod sygn. akt I Ns 102/06.

W szczególności wydanie rozstrzygnięcia w tej sprawie nie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, jak również nie można było zarzucić Sądowi Rejonowemu w Ś., że nie rozpoznał on istoty sprawy, której przedmiotem był podział majątku wspólnego małżonków i rozliczenie nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny (aktualnie osobisty) powoda (uczestnika postępowania). Z nierozpoznanie istoty mamy bowiem do czynienia, gdy Sąd nie zbadał podstawy merytorycznej (materialnoprawnej) dochodzonego roszczenia, tj. gdy Sąd nie wniknął w ogóle w całokształt okoliczności sprawy, gdyż pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie określonego zagadnienia jak na przykład legitymacji procesowej jednej ze stron, prekluzji, przedawnienia. Tymczasem mając na uwadze treść uzasadnienia postanowienia

z dnia 29.11.2007 r. Sądu Rejonowego w Ś. nie sposób twierdzić, iż tego typu sytuacja w tamtej sprawie zaistniała.

Analizując treść uzasadnienia orzeczenia Sądu Rejonowego w Ś. nie można również zgodzić się ze stanowiskiem prezentowanym w przedmiotowej apelacji przez powoda, iż

Sąd Rejonowy naruszył treść art. 328 § 2 k.p.c., przez brak szczegółowej oceny zeznań świadków słuchanych w sprawie o podział majątku wspólnego. Wskazać jednak należy, iż Sąd ten w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29.11.2007 r. wskazał dlaczego zeznania świadków uważa za niewiarygodne i dokonuje ustaleń faktycznych w oparciu o treść pism kierowanych przez uczestnika postępowania (powoda) do żony. Ocenę tę, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego

w sprawie o podział majątku wspólnego należy w całości zaaprobować. Zagadnienie to zostało zresztą szeroko i wnikliwie omówione przez Sąd meriti, zbędnym zatem byłoby dalsze jego pogłębianie przez Sąd Apelacyjny, w sytuacji gdy pogląd te

i oceny w całości aprobuje. Uznając przy tym, iż zaprezentowane przez Sąd

(tj. Sąd meriti jak i Sąd Rejonowy w Ś.) ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie I Ns 102/06 nie naruszała reguł wyznaczonych treścią

art. 233 § 1 k.p.c., tj. wiedzy, zasad logicznego myślenia i doświadczenia życiowego. Zaakcentować w tym miejscu jedynie należy, iż w granicach swobodnej

oceny dowodów sąd ma prawo eliminować pewne dowody, a jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne

z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to tylko wtedy przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak SN w wyroku z dnia 27.09.2002 r., sygn. II CKN 817/00). Dokonując jednakże oceny zeznań świadków słuchanych w sprawie sygn. akt I Ns 102/06 w konfrontacji z treścią pisemnych oświadczeń

kierowanych przez powoda (uczestnika postępowania) do żony odnośnie składników i transferów z ich majątku wspólnego, nie sposób podważyć i zakwestionować zaprezentowanej przez Sąd (tj. Sąd meriti jak i Sąd Rejonowy w Ś.) oceny tych dowodów.

Nadto zważyć należy, iż o skutecznym (tj. takim, które mogłoby skutkować uchynieniem zaskarżonego orzeczenia) postawieniu zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. można mówić tylko wtedy, gdy uzasadnienie rozstrzygnięcia Sądu (w tym wypadku postanowienia z dnia 29.11.2007 r.) nie zawierałoby elementów pozwalających na weryfikację stanowiska Sądu, a braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej byłyby tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostawałaby nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Zarzut ten może zatem znaleźć zastosowanie jedynie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu I instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia. Nie ulega zaś wątpliwości, że w sprawie toczącej się w przedmiocie podziału majątku wspólnego i rozliczenia nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny powoda (uczestnika postępowania) taka sytuacja nie zaistniała. Z uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. wyraźnie bowiem wynikają motywy jakimi Sąd ten kierował się wydając to orzeczenia. Sąd ten również co do zasady wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione i uczynił je podstawą swoich ustaleń oraz na jakich dowodach w tym zakresie się oparł, jak i wskazał podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że prezentowane w przedmiotowej apelacji przez powoda stanowisko, dotyczące tego, że skuteczne wniesienie przez G. M. apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 29.11.2007 r., skutkowałoby uchynieniem tego orzeczenia w zaskarżonym zakresie, jest nieuzasadnione i nie może, jako takie stanowić skutecznej podstawy żądania powoda wobec pozwanego.

Zauważyć również przy tym trzeba (mając na uwadze twierdzenia prezentowane w złożonej w niniejszej sprawie apelacji), iż w przedmiocie orzekania o nakładach z majątku wspólnego na majątek odrębny (aktualnie osobisty) jednego z małżonków w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że o zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny Sąd orzeka wyłącznie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w pierwszej instancji (a nie z urzędu), a sam fakt rozpoznania roszczeń z tytułu poczynionych nakładów na majątek objęty wspólnością w postępowaniu nieprocesowym, nie uzasadnia stosowania do reguł rządzących rozstrzygnięciem tych roszczeń zasad odmiennych od tych, jakie rządzą rozstrzygnięciem tych roszczeń w procesie (por. postanowienie SN z 01.12.2011 r., I CSK 78/11, Lex). Tym samym za nieuzasadnione należy uznać stanowisko skarżącego, że w sytuacji skutecznego wniesienia apelacji w sprawie o podział majątku wspólnego przez G. M. to, niezależnie od zawartych w tej apelacji twierdzeń i zarzutów, Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy mógłby podjąć jakieś (bliżej nieokreślone przez powoda) postępowanie dowodowe z urzędu, czy też nakazałby podjęcie takiego postępowania Sądowi Rejonowemu w Ś..

Zgodzić przy tym trzeba się z Sądem meriti, że zarzuty zawarte w apelacji G. M. złożonej w sprawie o podział majątku wspólnego, a dotyczące oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie I Ns 102/06, w tym wiarygodności pisemnych oświadczeń powoda (uczestnika postępowania) skierowanych do żony, jak i zeznań słuchanych w tej sprawie świadków, nie mogły skutecznie podważyć oceny Sądu Rejonowego w Ś. zawartej w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29.11.2007 r., a dotyczącej tego, że środki na zakup nieruchomości przez spółkę cywilną (...) pochodził z majątku wspólnego powoda i jego żony w zakresie uiszczony przez powoda tytułem ceny kwoty 50.000 zł. Niewątpliwie zgromadzony w sprawie I Ns 102/06 materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż cała cena za zakup nieruchomości położonej w Ś. przy ul. (...) wraz z budynkiem restauracji (...) została uiszczona z majątku spółki cywilnej. Powyższemu przeczą nie tylko pisma kierowane przez powoda (uczestnika postępowania) do żony, z

których jednoznacznie wynika, iż powód przekonywał żonę do sprzedaży nieruchomości (budynku (...)) stanowiącego współwłasność majątkową małżeńską celem spłaty zobowiązań związanych z nabyciem restauracji (...) wraz z działką na której posadowiona jest ta restauracja, jak również wskazywał, że nabycie tych nieruchomości nastąpiło z środków z majątku wspólnego (por. pisma z 07.08.2001 r.; 27.08.2001; k. 142-144, k. 98, w aktach I Ns 102/06) ale również z zeznań świadka A. P., który podał, że każdy ze współników miał wpłacić po 50.000 zł na zakup przedmiotowej nieruchomości, a na brakującą część został zaciągnięty kredyt. Zatem apelacja G. M. w zakresie w jakim dążyła do wykazania, na podstawie dowodów, zgromadzonych w sprawie I Ns 102/06, że całość ceny na nabycie nieruchomości przy ul. (...) w Ś. pochodziła bądź to z majątku odrębnego powoda (uczestnika postępowania) bądź to z majątku łącznego współników spółki cywilnej nie zasługiwała na uwzględnienie, gdyż nie znajdowała ona oparcia w materiale dowodowym sprawy w przedmiocie podziału majątku wspólnego.

Nadto zaakcentować w tym miejscu trzeba, że jak wynika z umowy sprzedaży nieruchomości przez Gminną Spółdzielnię (...) na rzecz współników spółki cywilnej (...), tj. powoda, A. G. (2) i A. P., całość ceny za tę nieruchomość spółka miała zapłacić zbywcy w określonych w akcie notarialnych ratach do dnia 28.02.2001 r. Tym samym przyjęć należy (w braku odmiennych dowodów na powyższą okoliczność), iż cena ta została przez spółkę (tj. jej współników) w całości uiszczona do dnia 28.02.2001 r., a więc w okresie gdy strony łączyła pozostawały we wspólności majątkowej małżeńskiej.

Mając powyższe na uwadze, ustalić teraz trzeba, czy dokonane przez Sąd Rejonowy rozliczenie wkładów poniesionych z majątku wspólnego na majątek odrębny powoda (tj. wkład w spółkę cywilną poniesiony celem nabycia przez tą spółkę nieruchomości) był dopuszczalny. Sąd Apelacyjny podziela w tym zakresie ocenę Sądu meriti, jak i stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29.11.2007 r. Sądu Rejonowego w Ś., że przyjęty przez Sąd Rejonowy w sprawie I Ns 102/06 sposób rozliczenia nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny powoda (uczestnika postępowania) był dopuszczalny.

Sam skarżący w przedmiotowej apelacji dostrzega, że ugruntowany w orzecznictwie Sądu najwyższego jest pogląd, iż wierzytelność z tytułu pokrycia wkładu jednego z małżonków w spółce cywilnej ze środków należących do majątku wspólnego podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 k.r.io., stosowanego w drodze analogii.

Niemniej jednak dostrzec trzeba, że brak jednolitych poglądów tak w doktrynie jak i judykaturze odnośnie sposobu (metody) ustalenia wartości takich nakładów.

Zwrócić w tym zakresie trzeba uwagę, iż początkowo optowano, za zwrotem połowy wartości środków (w kocie nominalnej lub też stosownie zwaloryzowanej na dzień orzekania), które zostały wniesione tytułem wkładu z majątku wspólnego, chyba że Sąd ustaliłby inne udziały małżonków w majątku dorobkowym (tak. m.in. w uchwale SN z 15.09.2004 r., III CZP 46/04, OSNC 2005/9/152, Prok.i Pr.-wkl. 2005/3/33, Biul.SN 2004/9/6, Wokanda 2004/11/6, M.Prawn. 2005/23/1192).

Z przyjęciem tej metody rozliczenia wnosił również G. M. w swojej apelacji złożonej (choć nieskutecznie) w sprawie o podział majątku wspólnego i rozliczenie nakładów. Podkreślić jednak należy, iż tego typu rozliczenie nakładów nie znalazło ugruntowane i podzielone w późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego, w których wskazywano na wady tej metody, w tym m.in. brak urealnienia wartości nakładów poniesionych z majątku wspólnego do wartości czy to udziałów współnika (współmałżonka) w spółce cywilnej, czy też do wartości majątku spółki cywilnej nabytego za wkłady współnika pokryte z majątku wspólnego małżonków.

Niewątpliwym przy tym jest, że w wyniku wniesienia wkładu do spółki

z majątku wspólnego małżonek wspólnik otrzymuje uprawnienia spółkowe, które wejdą do jego majątku odrębnego. W majątku tym następuje więc przysporzenie majątkowe z uszczerbkiem dla majątku dorobkowego małżonków, zachodzi bowiem związek między przysporzeniem w jednym majątku a uszczerbkiem w drugim.

Z kolei w przywoływanym przez powoda w apelacji złożonej w niniejszej sprawie postanowieniu z dnia 17.06.2010 r., III CSK 274/09, Lex, Sąd Najwyższy stwierdził, że ustalenie wartości nakładu z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika - obejmujący przysługujące mu prawa wspólnika spółki cywilnej, uzyskane w zamian za wniesienie wkładów powinno uwzględniać wartość fikcyjnie ustalonego udziału, jaki przysługiwałby małżonkowi - wspólnikowi spółki, gdyby z tej spółki wystąpił w momencie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, określoną według cen z chwili orzekania. Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że do majątku wspólnego wchodzi jedynie wierzytelność z tytułu nakładu z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika - obejmujący przysługujące mu prawa wspólnika spółki cywilnej, uzyskane w zamian za wniesienie wkładów. Ponadto zaś majątek wspólny zasila ją wierzytelności przypadające wspólnikom w toku działalności spółki. Jednocześnie Sąd ten w powyższym orzeczeniu wskazywał też, że istotą ustroju wspólności ustawowej jest włączenie do majątku wspólnego małżonków dochodów, jakie każde z nich osiągnęło w czasie trwania wspólności majątkowej m. in.

z majątku odrębnego. Wyłączenie z tego majątku składnika, którego podstawy ekonomiczne powstały w czasie trwania wspólności tylko dlatego, że zgodnie

z przepisami jego wymagalność uzależniona była od czynności podjętych już po ustaniu wspólności, powodowałoby nieuzasadnione umniejszenie majątku wspólnego z korzyścią dla majątku odrębnego.

Rozliczenie to jednak zaprezentowane zostało na gruncie stanu faktycznego istotnie różnego od zaistniałego w niniejszej sprawie, gdzie przedmiotem nakładu

z majątku wspólnego były środki na uiszczenia wkładu „założycielskiego” w spółce cywilnej, a także późniejszych wkładów uiszczanych przez wspólnika małżonka na nabycie określonych przedmiotów majątkowych do majątku spółki cywilnej. W takiej zatem sytuacji ustalenie wartości tych nakładu z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika - obejmujący przysługujące mu prawa wspólnika spółki cywilnej, uzyskane w zamian za wniesienie wkładów winno uwzględniać wartość fikcyjnie ustalonego udziału, jaki przysługiwałby małżonkowi - wspólnikowi spółki, gdyby z tej spółki wystąpił w momencie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, określoną według cen z chwili orzekania.

Nie mniej jednak zwrócić też trzeba uwagę, iż jak wynika z uzasadnienia cytowanego wyżej postanowienia Sądu Najwyższego, Sąd ten za prawidłowe uznał rozliczenie nakładów z majątku wspólnego w postaci środków przeznaczonych na wkład do spółki cywilnej celem nabycia nieruchomości przez spółkę przyjmując, że odpowiednikiem nakładu był stosowny udział przydający na wspólnika z ceny uzyskanej z późniejszej sprzedaży tej nieruchomości, które nastąpiło już wyłączeniu wspólności między małżonkami.

Mając powyższe na uwadze oraz to, że jak wynika z okoliczności faktycznych zaistniałych w sprawie I Ns 102/06, z majątku wspólnego powoda (uczestnika postępowania) i jego żony uiszczone zostały środki wyłącznie na pokrycie wkładu do spółki cywilnej w celu nabycia przez tą spółkę nieruchomości położonej

w Ś. przy ul. (...) wraz z pomadowanym na niej budynkiem restauracją (...). Z majątku wspólnego małżonków nie były zatem pokrywane jakiegokolwiek inne wkłady uiszczane przez powoda na rzecz spółki cywilnej, przy czym ani powód (uczestnik postępowania), ani jego żona nie twierdzili nawet

w sprawie o podział majątku wspólnego, że jakiegokolwiek inne wkłady powoda na rzecz spółki cywilnej pokrywane były ze środków pochodzących z majątku wspólnego. W tej zaś sytuacji zasadnym było rozliczenie pomiędzy małżonkami wyłącznie tego wkładu celowego na rzecz spółki. Tym samym też dla ustalenia jego wartości nieprzydatne było by ustalenie wartości fikcyjnego udziału wspólnika małżonka w spółce, gdyż na tę wartość oczywiście ma też wpływ inny majątek spółki, jak i wysokość innych wkładów czynionych przez wspólników na rzecz spółki cywilnej, które jednak nie były już pokrywane z majątku wspólnego stron.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego należało się przy ustaleniu wartości nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny powoda (uczestnika postępowania) w postaci środków przeznaczonych na pokrycie wkładu w spółce cywilnej celem nabycia przez nią nieruchomości położonej w Ś.

przy ul. (...) kierować raczej okolicznościami, na które zwrócił

uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16.04.2008 r., V CSK 548/07,

Lex. Okolicznościami tym zaś w istocie kierował się Sąd Rejonowy w Ś. wydając postanowienie z dnia 29.11.2007 r. W uzasadnieniu przywołanego wyżej orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że niewątpliwym jest, że do majątku wspólnego na podstawie art. 32 § 1 k.r.i.o. wchodzi obowiązkowe prawa zbywalne, takie jak wierzytelność o wypłatę konkretnej kwoty osiągniętego zysku spółki, a także sumy otrzymane przez współnika tytułem zysku. Jednocześnie Sąd ten zwrócił uwagę, że wartość środków wniesionych do spółki nie może być jednak interpretowana wąsko jako kwota zawsze identyczna z wielkością wkładu współnika z chwili jego wnoszenia. W piśmiennictwie i orzecznictwie konsekwentnie przyjmowane jest stanowisko, że wartość wydatków i nakładów poczynionych

z majątku wspólnego na majątek odrębny ulega uaktualnieniu według realiów istniejących w chwili podziału majątku wspólnego (art. 316 § 1 k.p.c.). Dla zachowania jednolitości przeprowadzanych rozliczeń przyjmować bowiem należy stan (a zatem rodzaj i charakter) wydatków i nakładów z chwili ich dokonania,

lecz ich wartość z chwili orzekania. Stanowisko to odniesione zostało do konkretnych okoliczności faktycznych w uchwale z dnia 16.12.1980 r. (III CZP 46/80,

OSNC 1981/11/206), w której Sąd Najwyższy stwierdził, że w sytuacji, gdy małżonkowie w czasie trwania wspólności ustawowej wspólnie zbudowali dom na gruncie wchodzącym w skład majątku odrębnego jednego z nich, wartość nakładów określa się w ten sposób, że najpierw ustala się ułamkowy udział nakładów małżonków w wartości domu według cen rynkowych z czasu jego budowy,

a następnie oblicza się ten sam ułamkowy udział w wartości domu według cen rynkowych z chwili podziału majątku.

Taki sposób rozliczenia Sąd Najwyższy uznał za zgodny z zasadami współżycia społecznego, ponieważ uwzględnia różnicę wartości jaka występuje pomiędzy wydatkami na budowę domu a jego wartością

w stanie gotowym (z reguły większą), której współmałżonek byłby niesłusznie pozbawiony. Ten kierunek interpretacji art. 45 k.r.o. w brzmieniu znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie należy uznać za prawidłowy.

Zgodzić się zatem należy z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym

w cytowanym powyższej postanowieniu, że ograniczenie rozliczeń z tytułu wkładu wniesionego przez uczestnika z majątku wspólnego do spółki cywilnej jedynie do jego nominalnej kwoty spowodowałoby oderwanie wartości poczynionego wydatku od realiów istniejących w momencie dokonywania rozliczeń. Wkład uiszczony został w 1999 r./2000 r. i stał się on podstawą prowadzonej przez spółkę działalności na nieruchomości, która z tego wkładu została przez spółkę nabyta. Niewątpliwie na skutek tej transakcji spółka mogła pomnażać swój majątek łączny ograniczając przy tym pobieraniu przez współników zysku, choćby z tego względu, że spółka, jak twierdzi powód, uzyskiwane w tym okresie dochody przeznaczała na spłatę kredytu w kwocie 70.000 zł zaciągniętego na częściową zapłatę ceny za nieruchomość przy ul. (...) w Ś.. Powyższe bez wątpienia skutkowało zaś tym, że majątek wspólny nie był na bieżąco zasilany dochodami uzyskiwanymi z zysku spółki, natomiast wzrastała wartość majątku spółki. Ponieważ jedynie uczestnikowi przysługiwały prawa wynikające z umowy spółki, a prawa te były konsekwencją wniesienia wkładu do spółki, wzrost wartości majątku spółki, mimo że nie uzasadniał dokonania rozliczeń według reguł obowiązujących w razie rozwiązania spółki, nie mógł zostać pominięty przez Sąd w określeniu aktualnej wartości wkładu wniesionego na nabycie nieruchomości, dla celów rozliczeń między małżonkami. Skoro bowiem żona powoda (uczestniczka postępowania) pozbawiona została korzyści, na jakie mogłaby liczyć przy typowym funkcjonowaniu spółki, zgodnym

z ekonomicznymi celami takiej działalności, za jakie uznać należy przynoszenie stałego zysku, stanowiącego dorobek zasilający majątek wspólny jako dochód jednego z małżonków, a ponadto gdy pomiędzy chwilą wyjścia środków z majątku wspólnego a chwilą dokonywania rozliczeń nastąpiły istotne zmiany wartości środków pieniężnych wydatkowanych z majątku wspólnego na wkład do spółki, dokonanie rozliczeń w sposób jakiego żądał uczestnik postępowania w apelacji złożonej w sprawie o podział majątku wspólnego byłoby rażąco krzywdzący dla jego żony.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny za dopuszczalny uznał zaprezentowany przez Sąd Rejonowy w Ś. w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29.11.2007 r. mechanizm dokonania waloryzacji wkładu „celowego” do spółki, gdyż uwzględnił on przyrost wartości majątku spółki (na który niewątpliwi istotny wpływ ma wartość nieruchomości będącej własnością spółki) będący skutkiem gospodarczego wykorzystania wniesionego wkładu, nie połączonego z odwrotnym przepływem dochodu do majątku wspólnego.

Po powyższych uwagach wskazać należy, iż nietrafne są zarzuty powoda zawarte w przedmiotowej apelacji, a dotyczące naruszenia prawa materialnego (tj. art. 361 § 1 k.c., art. 471 k.c., art. 45 k.r.io. w zw. z art. 871 k.c., art. 33 pkt 3 k.r.io.) jak i prawa procesowego (tj. art. 597 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. i art. 233 k.p.c.).

Jak już bowiem wskazywano na wstępie samo nienależyte złożenie apelacji przez profesjonalnego pełnomocnika, które skutkowało jej odrzuceniem nie stwarza jeszcze podstawy do odszkodowawczej odpowiedzialności tego pełnomocnika, gdyż dla zaistnienia tej konieczne jest zbadanie, jakie rozstrzygnięcie mogłoby zapaść, gdyby złożona apelacja nie została odrzucona. Adwokat i radca prawny odpowiadają bowiem za szkody wyrządzone mocodawcy wskutek własnych zaniedbań i błędów prowadzących do przegrania sprawy, której wynik byłby korzystny dla tej strony, gdyby pełnomocnik zachował należyłą staranność (por. wyrok SN z dnia 2.12.2004 r., V CK 297/04, M.Prawn. 2005/1/9). Warunkiem więc uznania, że na skutek zaniechania pozwanego G. M. i odrzucenia apelacji wniesionej przez niego w imieniu uczestnika (powoda) w sprawie o podział majątku wspólnego i rozliczenia nakładów wyrządzona została powodowi szkoda, jest w pierwszej kolejności wykazanie, że w razie przyjęcia apelacji do rozpoznania, powód uzyskałaby korzystne dla siebie orzeczenie. Sam bowiem fakt utraty możliwości rozpoznania sprawy w dwóch instancjach nie stanowi szkody, jeśli postępowanie odwoławcze nie prowadzi do zmiany orzeczenia.

Biorąc zatem pod uwagę brak jednolitego w orzecznictwie stanowiska w zakresie metody ustalenia wartości nakładów poniesionych z majątku wspólnego małżonków na majątek odrębny (aktualnie osobisty) jednego z małżonka w postaci środków na pokrycie wkładu w spółce cywilnej trudno przyjąć z dostatecznie dużą dozą prawdopodobieństwa, iż Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny rozpoznając apelację złożoną przez G. M. w sprawie I Ns 102/06 opowiedziałby się za stanowiskiem apelanta (które ostatecznie w orzecznictwie się nieprzyjęto), a nie za oceną wyrażoną przez Sąd Rejonowy w Ś.. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 361 § 1 k.c. i teorią adekwatnego związku przyczynowego przypisanie odpowiedzialność za skutki zaniechania może nastąpić, gdy ustali się obowiązek oznaczonego działania, możliwość jego podjęcia oraz fakt, że podjęte działanie mogłoby w normalnym toku rzeczy zapobiec powstaniu szkody. W niniejszej zaś sprawie nie można stwierdzić, że gdyby nie zaniechanie pozwanego G. M., to po stronie jego klienta (powoda) nie istniałby nadal obowiązek spłaty żony kwotą 154.700 zł.

Z kolei uznanie, że brak jest podstaw do odpowiedzialności pozwanego G. M. wobec powoda na podstawie art. 471 k.c. skutkowało również oddaleniem powództwa w stosunku do pozwanego zakładu ubezpieczeń, którego odpowiedzialność ma charakter akcesoryjny z odpowiedzialnością ubezpieczonego G. M., tj. brak odpowiedzialności ubezpieczonego skutkuje wyłączeniem odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w pkt 1 sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w pkt 2 wyroku po myśli art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

MR-K